

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
	Komite for levekår	08.03.2012
	Bystyret	29.03.2012

Høring av forskrift om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer - folkehelseforskriften.

Sammendrag

Bodø kommune synes det er positivt at helse- og omsorgsdepartementet er raskt ute med å fremme folkehelseforskriften med hjemmel i ny folkehelselov. Imidlertid krever forskriften økte ressurser til plan – og analyse delen i Bodø kommune.

Departementet bør bli mer konkret i forhold til å standardisere det tematiske innholdet slik at kommunene kan sammenligne og samarbeide om utarbeidelse oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Det er også behov for å videreutvikle Kommunehelsa (www.fhi.no/kommunehelsa) da innholdet er mangelfullt i forhold til noen sentrale folkehelse tema.

Saksopplysninger

Helse- og omsorgsdepartementet inviterer i brev av 21. desember 2011 til høring av forskrift om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Høringsfrist er 21. mars 2012. Forskriften ble varslet i folkehelseloven § 5, og har som formål å regulere nærmere arbeidet med å ha en oversikt over befolkningens helse og påvirkningsfaktorer. Forskriften skal legge til rette for et systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid, og å samordne og standardisere arbeidet med helseoversikter.

Hovedtrekk i forslaget:

- Departementet foreslår at forskriften gir kommunen og fylkeskommunen plikt til å utarbeide en skriftlig oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer hvert 4. år. Hovedarbeidet med kunnskapsinnhenting skal gjøres i tilknytning til dette arbeidet
- Forslag til forskrift angir oversiktens innhold på et overordnet nivå. Dette begrunnes med at en konkret innholds angivelse i mindre grad gir anledning til lokale og regionale tilpasninger
- Det er i forskriften ikke satt krav til at kommunen skal gjennomføre befolkningsundersøkelser, men at man skal basere seg på opplysninger som statlige helsemyndigheter og fylkeskommunen gjøres tilgjengelig. Man skal også innhente kunnskap fra de kommunale helse – og omsorgstjenestene, samt kunnskap om faktorer og utviklingstrekk i miljø og lokalsamfunn som kan ha innvirkning på befolkningens helse.
- Plan – og bygningsloven er en sentral lov i folkehelsearbeidet. Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer skal inngå som en del av kommunens planstrategi, jfr plan – bygningslovens § 10 -1. Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan – og bygningsloven kap. 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet. Mål og strategier bør ta utgangspunkt i oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer.

Vurderinger

Hovedformålet med oversiktene etter folkehelseloven er å ha kunnskap om helsetilstand og påvirkningsfaktorer for helse på populasjonsnivå som grunnlag for mål, strategier og tiltak i et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid. Departementet foreslår at forskriftens formål skal være å legge til rette for et kunnskapsbasert folkehelsearbeid, og å samordne og standardisere arbeidet med, og innhold i oversikter. Denne forskriftreguleringen skal bidra til å sikre at oversiktarbeidet blir mer målrettet og effektivt.

Både kommuner og fylkeskommuner skal basere sitt oversiktsarbeid på opplysninger som kommer fra Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI). Disse opplysningene er basert på statistikk fra sentrale helseregistre, samt annen relevant statistikk. FHI skal utarbeide folkehelseprofil for hver kommune 1. kvartal hvert år, samt etablere og oppdatere statistikkbank. Folkehelseprofilen for Bodø kommune ble mottatt i Bodø kommune i januar 2012 der temaene er valgt ut fra et forebyggingspotensial.

Departementet skiller i forslaget til forskrift mellom 2 funksjoner oversikten vil ha:

- En løpende vurdering som skal dokumenteres på en hensiktsmessig måte.
- Å gi grunnlag for det langsiktige folkehelsearbeidet. Det formelle skriftlighetskravet rettes mot den oversikten kommunen skal ha for å ivareta det systematiske og langsiktige arbeidet forankret i planstrategi og kommuneplan.

Forslag til forskrift er for lite konkret i forhold til å standardisere det tematiske innholdet i oversiktene, noe som får konsekvenser for muligheten for sammenlikning mellom kommuner og fylker. Utfordringene med manglende datagrunnlag gjenspeiles også i folkehelseprofilene fra FHI der mange interessante data foreløpig ikke finnes på kommunenivå. I tillegg er det en rekke sentrale tema som dekkes dårlig blant annet livsstil, egenopplevd helse, og ikke minst faktorer som styrker helsen. Det bør også være mulig å gjøre tilgjengelig for kommunen på en systematisk måte all den data som nå rapporteres inn fra spesialisthelsetjenesten til staten pga kravene om betalingsplikt for medisinske diagnoser og ferdigbehandlede pasienter, og som er relevant for å beskrive helsetilstanden for befolkningen i kommunen.

Selv om folkehelsearbeidet fra tidligere har vært lovfestet for kommunen er det økte kravet til systematikk og kunnskapsbasert arbeid noe som krever økte ressurser til innsamling og analyse av data.

KS sier i en uttalelse følgende:

“KS ser behovet for at det utarbeides bedre oversikt over helsetilstand i befolkningen til bruk i det lokale arbeidet. Analyser, strategier og systematisk tiltak vil imidlertid kreve en styrking av plan – og analyse delen i kommunene. KS mener at målene i folkehelseloven ikke kan nås uten betydelig økning i økonomiske og administrative ressurser til kommunene.”

Konklusjon og anbefaling

Bodø kommune synes det er positivt at helse – og omsorgsdepartementet nå presenterer forslag til forskrift om helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Forslaget er imidlertid for lite konkret i forhold til å standardisere det tematiske innholdet, noe som får konsekvenser for sammenlikning og samordning av oversiktarbeidet. En ber også departementet vurdere om det er data som rapporteres inn til staten fra spesialisthelsetjenesten i forbindelse med betalingsplikt for sykehustjenester fra 1.1.12 som kan brukes også i denne sammenheng, dvs som er relevante for å beskrive befolkningen helsetilstand.

Bodø kommune mener forskriften vil kreve en styrking av plan – og analysedelen i kommunen og ber om økte ressurser til dette arbeidet.

Forslag til innstilling:

1. Bodø kommune synes det er positivt at helse – og omsorgsdepartementet fremmer forslag til forskrift om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Forslaget er imidlertid for lite konkret i forhold til å standardisere det tematiske innholdet og vil gjøre det vanskelig for kommunene å sammenligne sin virksomhet innenfor dette området. Det er behov for en tydeligere avklaring av ansvar mellom stat, fylkeskommune og kommune i forhold til kunnskapsinnhenting.
2. Det er behov for å videreutvikle Kommunehelsa (www.fhi.no/kommunehelsa) da innholdet er mangelfullt i forhold til en rekke sentrale folkehelse tema så som livsstil, egenopplevd helse, og ikke minst faktorer som styrker helsen.
3. Det må være et statlig ansvar og skaffe til veie et nødvendig statistikkgrunnlag for det langsiktige folkehelsearbeidet i Norge. Det bør vurderes om innrapporterte data fra spesialisthelsetjenesten til staten i forbindelse med betalingsplikt fra 1.1.12 også kan brukes i denne sammenheng. I forhold til sosioøkonomiske forhold er det også slik staten sitter på viktige virkemidler der data kan rapporteres på kommunenivå.
4. Analyser, strategier og systematiske tiltak vil kreve en styrking av plan – og analyse delen i kommunen. En økning i ressurser til kommunen må til hvis dette arbeidet skal kvalitetssikres.

Rolf Kåre Jensen
rådmann

Saksbehandler: Tom Solli

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Høringsnotat: Forskrift om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer (folkehelseforskriften).